

ANGYALOK ÉS DÉMONOK

Példakép – Próbátétel – Lelkiismeret

Néhány gondolat a Latinovits Zoltán Diákszínpad legújabb bemutatója: Tamási Áron: Tündöklő Jeromos című színműve kapcsán

2011 őszén életemben először léptem be a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium hatalmas kapuján megszeppenve és megilletődve. Eszembe jutott, hogy hasonló érzésekkel kezdhette itt tanulmányait 1941 őszén a 10 éves Latinovits Zoltán a szigorúságot, tekintélyt parancsoló robusztus épületben az 1/B osztályban.

1948-ban Bajor Gizi, korának legnagyobb, leghíresebb, legnépszerűbb színművésznője szárnyalt a hatalmas lépcsőkön, hogy megnézze keresztfia, Vajda Miklós által rendezett Dózsa drámát és elindítsa Latinovits Zoltánt – „Magának színésznek kell mennie”- Thália útján.

Életünket angyalok és démonok kísérik, Hol segítenek, hol legyőznek bennünket. Bajor Gizit, „az embert és tüneményt” démoni erő gyilkolta meg. Latinovits Zoltán egész életét angyali és démoni erők viaskodása jellemezte s végül a nagy démon megsemmisítette testét, de lelkét szellemét védőangyalok vigyázzák mind a mai napig.

2011 szeptemberében az Uránia Nemzeti Filmszínházban ünnepeltük Latinovits Zoltán 80. születésnapját. Így kerültem kapcsolatba Lukácsi Huba tanár úrral. Az internet segítségével tudtam meg, hogy a Szent Imre gimnáziumban már 25 éve működik a Latinovits Zoltán Diákszínpad. melynek megálmodója, vezetője, rendezője Lukácsi Huba. 2011 augusztusában felhívtam a gimnázium portáját, szívélyesen tájékoztattak: Lukácsi tanár úr már nyugdíjas, de megadták telefonszámát. Kis izgalommal hívtam fel, ismeretlenül, hogy meghívjam a Diákszínpad tagjait és a tanár urat a bensőséges emlékestre. Úgy fogadta jelentkezésemet mintha ezer év óta ismernénk egymást. Végtelen szeretet és segítőkészség áradt hangjából.”Micsoda véletlen, hogy Ablonczy László barátommal mi is éppen Latinovitsról beszélgetünk”- mondta. Nagyon szerettem volna ha néhány gondolatot mondott volna ő is a Latinovits Diákszínpadról a teltházas megemlékezésen, de ő szemérmesen elhárította:”Én

bizonytalanul járok a lépcsőn”- és tehetséges tanítványát Buczkó Mátét kérte fel erre a szerepre. Fantasztikus tűz áradt ebből a fiatalemberből, amikor példaképéről: Latinovits Zoltánról beszélt. Azóta is furdal a lelkiismeret, hogy ő nem ment fel a színpadra. Kicsit később ő is bevallotta: „Miért nem voltál egy kicsit erőszakosabb!” De két szemérmes ember sohasem követel, csak kér a másiktól.

A PÉLDAKÉP

Németh László írta valahol: „A csillagok nem azért vannak, hogy elérjük őket, hanem hogy kijelöljék az utat, amelyen haladnunk kell.”

Könnyű helyzetben van az, aki időben megtalálja példaképét, mert egy kijelölt pályán haladhat, Persze nem mindegy, hogy kit választunk: a sátánt vagy az angyalt.

Tamási Áron: Tündöklő Jeromos című színművében egy hétköznapi kora reggelen egy hétköznapi székegy faluba a téli jeges vihar egy ördögöt repít malaclopóban a község ivójába. A malaclopó alatt rideg bőrkabátba öltözött ember lép a színre, hogy azonnal kidoboltassa, közhírré tegye plakátjai segítségével: „Megérkezett a Vezérek!” Nincs más eszköze csak a 16 év alatt összegyűjtött rengeteg pénze. Hitvallása szerint: ezzel a mannával mindenkit meg lehet mételyezni és így egykönnyen a nép urává lehet válni. A hatalmasságokat /jegyző, kántor, plébános, őrmester/ meg lehet egy pillanat alatt vesztegetni, a szegény népnek csak egy kis alamizsnát kell dobni, a fiatal lányokat széptevéssel könnyűszerrel meg lehet hódítani. Minden megkapható, minden megvásárolható. S így szép lassan mint a pók behálózhatjuk a pénz hálójával az egész világot.

Bolygónkon 7 milliárd ember él. Megszámolta-e valamelyik tudós, hány diktátor született az emberiség történetében, hány embert alázott meg, tett tönkre, pusztított el.

PRÓBATÉTEL

Csapdába esik az egész falu apraja-nagyja. Úgy hiszik, hogy végre megérkezett a Megváltó. Ezentúl minden olyan csodálatos lesz mint a mesében. Gazdagon és boldogan élhetünk, míg meg nem halunk. Jeromos maga a sátán. Thomas Mann Cipollájaként, Örkény Őrnagyaként megbabonázza, elvarázsolja mindazokat, akik az útjába kerülnek.

Az ember egyik legnagyobb ellensége a gyávaság. Merünk-e bátrak lenni nehéz, veszedelmes helyzetben?

LELKIISMERET

A színpadkép fő motívuma a lehangsúlyosabb helyen, a tér legmozgalmasabb pontján, az ajtó fölött áll: Isten szeme mindent lát. Ő az élő lelkiismeretünk. Vajon jól cselekszünk-e ha behódolunk a betolakodó idegennek. Gondolkodjunk! Hiszen van más cselekvési lehetőségünk is. Hiszen van itt egy másik példakép-lehetőség is. Bajna Gábor. Itt él már régóta közöttünk. Becsületes, tisztességes, dolgos. És ahogy tud, segít a rászorultakon is.

Sáska Gáspár a korcsmáros kamaszfia szerencsés. Ő már kiválasztotta példaképét a sátán érkezése előtt .Benne szólal meg először a lelkiismeret. Ő pénzért semmilyen körülmények között nem vásárolható meg. Ő nem adja lelkét a démonnak. A falu népe is felébred szörnyű rémálmából. Fellázadnak. Az ingyen vacsorát, sőt még a kürtös kalácsot is bedobigálják a patakba. És csodák csodája, mint a kámfor eltűnik a sátán. Legyőzhető a szörnyű démon. Csak össze kell fogni. A győzelmet eufórikus mulatsággal ünneplik. Hihetetlen, de megsemmisíthető, elpusztítható a gonosz. Persze csak úgy lehet, ha van egy angyalunk is. De ezt fel kell ismerni. Ez Lukácsi Huba által rendezett előadás üzenete. Ne hagyjuk magunkat, ne hagyjuk magyarságunkat, ne hagyjuk tehetségeinket megnyomorítani!

EPILÓGUS

A rendező mindig közösségteremtő erő. Lukácsi Huba rendezéseit nagyon szeretem. Alkotásaiból a végtelen szeretet, türelem, a kedves báj, a humor és a

dráma libikókája szólal meg. És nagyon vigyáz a nyelvezet szépségeinek megjelenítésére is. Fantasztikus karakterépítő képessége van.

Az előadások megkezdése előtt a nézők érkezésekor már ott van. Csillog a szeme, mindenkihez van egy kedves szava. Colombo-kabátjában körbesétál, minden rendben van-e, egy parányi dolog se zavarja az előadást. Az ablakokat időben becsukhatja, ellenőrzi a díszletet, szereplőit, a hang-és a fénymestert. Miután mindenki helyet foglalt a nézőtéren, leveszi Colombo-kabátját. Feleségével ,Irén asszonnyal / aki melleleg a jegypénztáros-szerepkört is betölti/ leülnek általában jobb oldalon a 3.sor szélén. A rendező úr felügyelői szigorral körbevizslat, majd karmesterként jobb keze lendületével elindítja a játékot, az általa teremtett csodát. Az előadás alatt finom rezdülésekkel jelzi, hogy lassabb vagy gyorsabb tempót kér színészeitől. Felvonások végén feláll és a közönség felé fordulva kedves mosolyával közli: 10 perc szünet. Az előadás után színészei erőszakkal felcipelik a színpadra, hogy ő is lubickolhasson a megérdemelt sikerben.

Kár hogy nem láttam munkáját próbák során. De biztos vagyok benne, minden színészének előjátsszik, minden szereplő bőrébe belebújik s így mindenkiből a maximumot hozza ki. Igazi mesterember. Egyszer megkérdeztem tőle: „Miért nem rendezel nagy színházban?” Szemérmesen és szerényen azt felelte: „Ez sajnos nem adatott meg nekem.”

Nekem kamaszkorom óta van egy példaképem: Latinovits Zoltán. De az elmúlt két évben az angyaloktól kaptam ajándékba még egy példaképet: Lukácsi Hubát., hogy még könnyebben legyőzhessük a ránk leselkedő démonokat.

Fénylő sikereket kívánok az elkövetkező esztendőkből is a Latinovits Diákszínpad kitűnő társulatának!

Sok szeretettel és tisztelettel:

Orbán Ágnes

rendező